

Instructie: aanwezigheid van asbest achterhalen (schouwen)

Versie 5.

Versie	Ingangsdatum	Toelichting wijziging
1	8 januari 2020	Eerste versie van de instructie opgesteld door de datawerkgroep en opgeleverd aan het projectteam.
1.2	8 januari 2020	Tekstuele wijzigingen door projectteam en versie die is vrijgegeven in de organisaties.
2	10 januari 2020	Werkafspraken voor monstername door asbestfirma AFRS zijn toegevoegd in stap 3 van de instructie.
3	5 maart 2020	Werkafspraken voor monstername door asbestfirma AFRS zijn gewijzigd. Vanaf heden is het toegestaan voor een DIA om de werkzaamheden zelfstandig, zonder toezicht van een gecertificeerde gasmonteur, uit te voeren. De voorwaarden waaronder dit mag zijn toegevoegd.
4	10 maart 2020	Wijziging criterium 'type materiaal' in bepaling asbest verdachte populatie (stap 1): is nu staal, koper en alle materiaalsoorten waarbij hoofdkraan op staal is gefit. Uitzondering van PE beklede leidingen is niet meer van toepassing.
5	26 juni 2020	Door oplevering van nieuwe werkinstructies verandert de omgang met het schouwen. Een extra stap is toegevoegd waarin bepaald wordt welke handelingen in het schouwproces uitgevoerd dienen te worden. Tevens is toegevoegd een toelichting over omgang uitzonderingssituatie waarin asbest onder teflon is toegepast.

Vaststellen aanwezigheid van asbest voorafgaand aan werkzaamheden:

Zoals aangegeven in eerder gecommuniceerde alerts en berichten zijn we bezig met het onderzoeken van locaties waar mogelijk asbest in hennep/kit fitverbindingen zit. Uit voorzorg blijven alle stalen en koperen koppelingen waar hennep/vlas in combinatie met pasta/kit (fitterskit) gebruikt is, daarom tot nader order beschouwd als asbestverdacht bij leidingen en aansluitingen die gerealiseerd zijn in 1978 of ouder. Er zijn werkinstructies opgesteld voor het werken aan asbest-verdachte/houdende aansluitingen en leidingen. De volgende werkwijze is afgesproken om te bepalen of er asbest aanwezig is. De uitkomst van dit onderzoek bepaalt volgens welke werkinstructies er gewerkt moet worden. Deze werkwijze (schouwinstructie) bestaat uit drie stappen:

Stap 1: Werkvoorbereiding / raadplegen assetdata

Stap 2: Schouwen (in pandig) / visueel inspecteren

Stap 3: Een materiaalmonster nemen

Vooraf situatie bepalen:

Afhankelijk van de uit te voeren werkzaamheden wordt bepaald welke stappen uit deze instructie doorlopen moeten worden. Hiervoor moeten 3 vragen beantwoord worden. Het uitgangspunt is dat de werkzaamheden te allen tijde veilig uitgevoerd moet worden en dat voorkomen moet worden dat we onnodig volgens asbest-instructies werken. We willen vermijden dat hulpmiddelen als doekjes en dergelijke overbodig gebruikt worden en we willen bewust omgaan met het afvoeren van afval dat asbest kan bevatten.

Vraag 1: Is er sprake van een storingssituatie (ongepland)?

- **Ja:** Doorloop stap 1 en 2 uit deze instructie. Indien met de eerste twee stappen uitgesloten kan worden dat de fitterskit is toegepast, dan wordt de storing op reguliere wijze verholpen. Indien dit niet mogelijk is of bij twijfel, moet altijd volgens de “asbest in fitterskit”-werkinstructies gewerkt worden.
- **Nee:** Beantwoord vraag 2.

Vraag 2: Betreft het saneringswerkzaamheden in hoogbouw (het verwijderen of vervangen van een stijgleiding)?

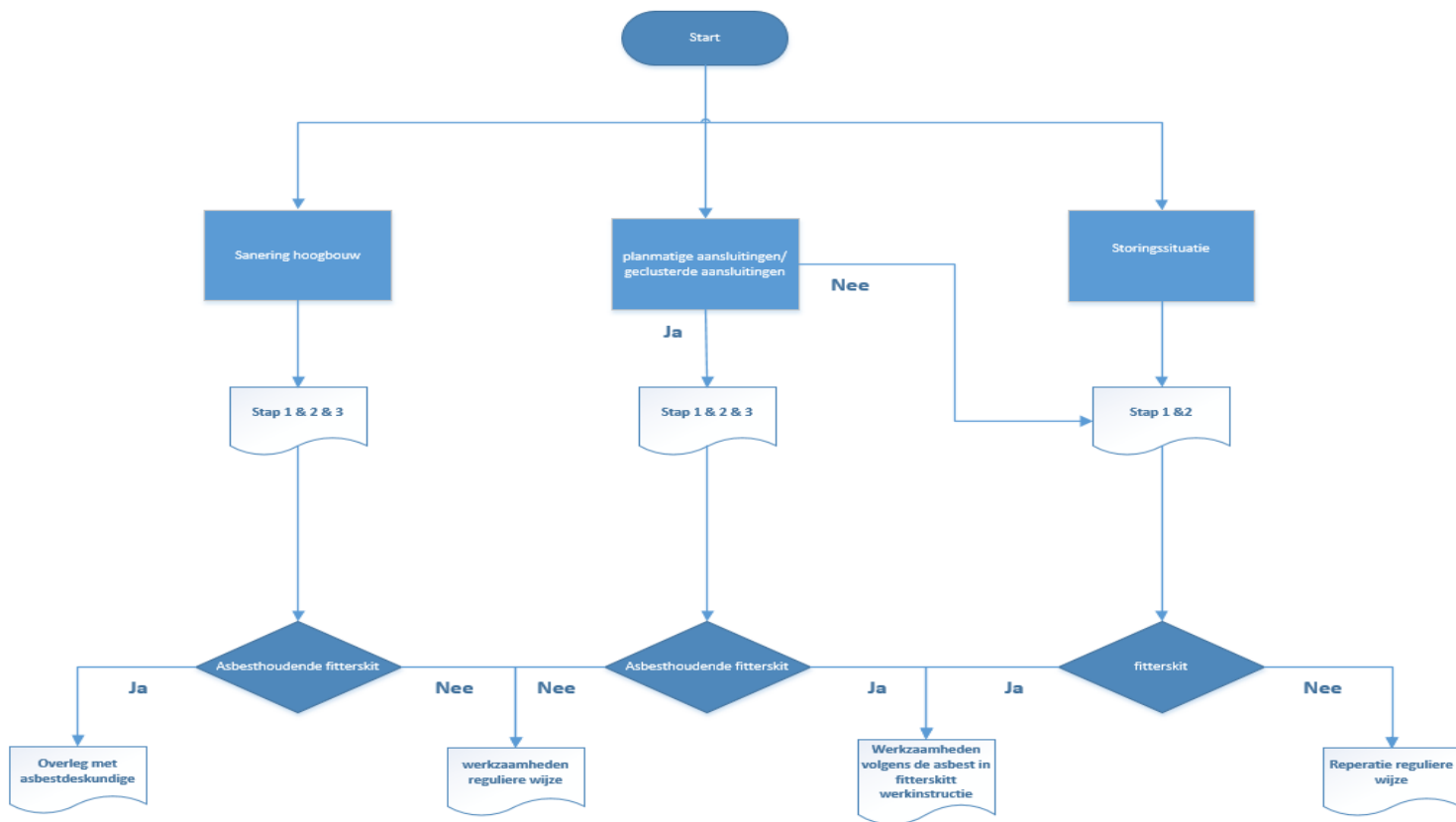
- **Ja:** Doorloop de 3 stappen uit deze instructie. Indien met de 3 stappen wordt uitgesloten dat fitterskit is toegepast, dan kunnen de werkzaamheden op reguliere wijze plaatsvinden. Indien asbesthoudende fitterskit wordt aangetoond, dan kunnen de werkzaamheden alleen in overleg worden uitgevoerd met de asbestdeskundige van de netbeheerder.
- **Nee:** Beantwoord vraag 3.

Vraag 3: Hebben de werkzaamheden betrekking op het planmatig aanpassen of vervangen van meerdere aansluitingen die geografische geclusterd zijn?

- **Ja:** Doorloop de 3 stappen uit deze instructie. Indien met de 3 stappen wordt uitgesloten dat fitterskit is toegepast, dan kunnen de werkzaamheden op reguliere wijze uitgevoerd worden. Indien asbesthoudende fitterskit wordt aangetoond, moet altijd volgens de “asbest in fitterskit”-werkinstructies gewerkt worden.
- **Nee:** Doorloop stap 1 en 2 uit deze instructie. Indien met de eerste twee stappen uitgesloten kan worden dat de fitterskit is toegepast, dan kunnen de werkzaamheden op reguliere wijze uitgevoerd worden. Indien dit niet mogelijk is of bij twijfel, moet altijd volgens de “asbest in fitterskit”-werkinstructies gewerkt worden.

Overleg bij een afwijkende situatie(s) of bij twijfel altijd met de werkverantwoordelijke om te bepalen of stap 3 (monsternamen) noodzakelijk is of dat direct gekozen wordt voor werken volgens de “asbest in fitterskit”- werkinstructie!

Procesflow werkzaamheden asbest (verdachte) fitterskit

Vaststellen aanwezigheid van asbest voorafgaand aan werkzaamheden:

Stap 1. Werkvoorbereiding: raadplegen asset data:

Werk dat in opdracht gegeven is dient opgesplitst te worden in populaties. Een populatie is een hele flat of straat met gelijksoortige aansluitingen die op hetzelfde moment en manier zijn aangelegd.

Om snel inzicht te krijgen of de verbinding asbest verdacht materiaal kan bevatten van een populatie, onderzoek je voordat er werkzaamheden uitgevoerd worden of in het asset systeem de volgende informatie bekend is:

- Materiaal betreft staal, koper en alle materiaalsoorten waarbij hoofdkraan op staal is gefit
- Bouwjaar van de aansluiting is 1978 of ouder
- leidingen < of gelijk aan 2"

Indien de locaties hieraan voldoen dan zijn de locaties asbest verdacht. Indien deze informatie niet bekend is dient er geschouwd te worden (visueel inspecteren), zie stap 2.

Vaststellen aanwezigheid van asbest voorafgaand aan werkzaamheden:

Stap 2. Schouwen (inpandig):

- Inspecteer op locatie zo veel mogelijk verbindingen die we sinds de aanleg niet beroerd hebben. Dus verbindingen in stand-stijgleiding; centrale aansluiting, leiding in kruipruimte en/of kelder.
- Schouw bij een hele flat of straat met gelijksoortige aansluitingen die op hetzelfde moment en manier zijn aangelegd.
- De hoeveelheid gelijksoortige aansluitingen die je onderzoekt dient minimaal overeen te komen met tabel 1 (afronden naar boven).
- Sluit uit of er ergens sprake is van een hennep kit verbinding, een combinatie zoals onderstaande situatie (afbeelding) is namelijk mogelijk.
- In zeer uitzonderlijke situaties kan het voorkomen dat onder een teflonverbinding asbest zit, inspecteer daarom goed alle verbindingen om dit uit te sluiten.
- Maak zoveel mogelijk foto's en registreer welke je verbindingen je geschouwd hebt op welk adres en wat je bevindingen zijn.

Indien het materiaal geen staal/koper betreft, de aansluiting jonger is dan 1978, de leidingen >2" betreft of als er teflon of een ander materiaal dan hennep/vlas met pasta/kit is gebruikt dan is de verbinding niet asbest verdacht.

Als uit de schouw per populatie blijkt dat een of meer van de geschouwde verbindingen asbest verdacht zijn, moeten asbest materiaalmonsters door gecertificeerde partij genomen worden (stap 3).

Hennep kit

Teflon

Aantal gelijksoortige ruimten in gebouw, object of constructie	Minimaal aantal te onderzoeken ruimtelijke situaties
2 - 5	2
6 -14	3
15 - 20	4
21 - 31	5
32 - 46	6
47 - 55	7
Meer dan 55	1,75 + (0,11 * objecten)

Tabel 1:

Vaststellen aanwezigheid van asbest voorafgaand aan werkzaamheden:

Stap 3. Materiaal monster:

Indien de verbindingen asbest verdacht zijn zal er vervolgens een materiaal monster moeten worden genomen door een Deskundig Inventariseerder Asbest (DIA) van een gecertificeerd asbest inventarisatie bedrijf. De netwerkbedrijven hebben hierover collectief afspraken gemaakt met AFRS. Het netwerkbedrijf geeft zelf de opdracht aan AFRS om een materiaalmonster te nemen van de verdachte populatie.

Er dient volgens de NEN norm 2991 een minimaal aantal monsters van de populatie (een hele flat of straat met gelijksoortige aansluitingen die op hetzelfde moment en manier zijn aangelegd) worden genomen. Zie de tabel (rechts) om te bepalen hoeveel monsters er minimaal dienen te worden genomen. Voor het nemen van materiaal monsters zijn de volgende werkafspraken gemaakt met AFRS:

- Een DIA (inspecteur) mag zelfstandig de werkzaamheden uitvoeren. Het is aan het netwerkbedrijf om te bepalen of zij de DIA alleen op pad sturen of laten vergezellen door een collega van het netwerkbedrijf.
- Indien de DIA alleen op pad gaat, dan dient hij vooraf geïnstrueerd te worden over: wat hij wel/niet mag doen, hoe hij een risicovolle situatie herkent, en hoe er dan gehandeld moet worden. Tevens beschikt hij over hulpmiddelen waarmee hij zich namens het netwerkbedrijf kan identificeren en weet hij hoe hij het woord dient te voeren.
- Van de geïnspecteerde fitverbindingen (stap 2) wordt alleen een monster genomen van de verdachte fitverbinding. In principe volstaat 1 monster, bij twijfel worden meer monsters genomen. De monsters moeten worden genomen door aan de buitenzijde van de verdachte koppeling materiaal af te schrapen waarbij de verbinding niet wordt losgenomen en niet substantieel mechanisch wordt belast.
- Aanvullend op de monstername worden foto's gemaakt van de aansluitleiding.
- Indien door de monsterafname asbest op de vloer komt, wordt de vloer gereinigd door de DIA.
- Alle bezoeken worden geregistreerd, dus ook situaties waarin monstername niet mogelijk is.
- Monsters worden op het einde van de dag aangeleverd bij het laboratorium voor analyse.
- De resultaten worden 24u na het aanleveren van de monsters opgeleverd.
- Per DIA wordt één analysecertificaat gemaakt per dag (en per plaats, indien meerdere bezocht op 1 dag). Op het certificaat staat vermeld het adres en (indien asbest is aangetoond) het type en de concentratie.
- Zowel het certificaat als de resultaten in tabel worden dagelijks gedeeld met de contactpersoon van de RNB.

Als uit de analyse van de materiaalmonsters per populatie blijkt dat alle verbindingen asbest vrij zijn mag het werk worden uitgevoerd op reguliere wijze. Als uit de analyse van de materiaalmonsters per populatie blijkt dat een of meer verbindingen asbesthoudend zijn, dan moet altijd volgens de "asbest in fitterskit" werkinstructies gewerkt worden. In het geval van werken aan een stijgleiding (hoogbouw) waarbij asbesthoudende fitterskit is aangetoond bij de populatie, dan kunnen de werkzaamheden alleen in overleg worden uitgevoerd met de asbestdeskundige van de netbeheerder. Dit geldt ook wanneer er geen monster genomen kan worden. De populatie blijft dan asbest verdacht!

Aantal gelijksoortige ruimten in gebouw, object of constructie	Aantal te bemonsteren ruimtelijke situaties
2 - 5	2
6 -14	3
15 - 20	4
21 - 31	5
32 - 46	6
47 - 55	7
Meer dan 55	1,75 + (0,11 * objecten)